

Valahia¹. În februarie 1442, raguzanii obțin de la sultanul Murad al II-lea libertatea de circulație prin « Anatolia, Romania, Bulgaria, Țara Românească, Serbia, Albania, Bosnia și prin toate locurile, țările și orașele » aflate sub autoritatea Înaltei Porți². O enumerare similară cuprinde și confirmarea din 1458³. Cu toate interdicțiile papale, raguzanii vindeau, ca robi, și prizonieri din Țara Românească, luați, desigur, de la turci⁴. Tot ei negociază reluarea raporturilor între voievodul român și otomani, după bătălia de la Varna⁵. În sfârșit, îi găsim la Chilia și Cetatea Albă, unde, în 1484, sînt prădați de trupele turcești, la cucerirea cetăților⁶.

Raguzanii își continuă negoțul în Țara Românească și în prima jumătate a secolului al XVI-lea. Pentru un « Mihoci Latinețul », stabilit în Brăila de 4—5 ani, intervin județul și cei 12 pîrgari ai orașului, adresîndu-se brașovenilor. Este interesantă mențiunea scrisorii, că Mihoci « s-a dat om domnului nostru voievodului și este orașean și plătește bir la un loc cu ceilalți orașeni »⁷. Era deci cetățean al Țării Românești, ceea ce ne face să gîndim că și acel « Marinchus Iurgevich de Vlachia », amintit la 1438⁸, a putut avea o situație similară⁹.

Pînă la mijlocul secolului al XVI-lea, volumul de afaceri al raguzanilor în comerțul exterior al Țării Românești a fost restrîns: ei vin în urma brașovenilor sau a sibienilor; în acest sens pledează numărul redus al știrilor privind comerțul lor (în comparație cu transilvănenii), lipsa unui tratat special al voievozilor români, lipsa unei bresle a raguzanilor cu rînduiele anumite față de vistieria țării, așa cum au format arbănașii, brașovenii, ungurenii și alții. De la jumătatea secolului al XVI-lea înainte, raguzanii vor participa însă în mai mare măsură la viața economică și chiar politică și Țării Românești și Moldovei. Beneficiind de autoritatea Înaltei Porți, instalați solid în centrele mari sud-dunărene, ei își extind sfera intereselor în nordul fluviului, ca, de altfel, toți neguțătorii levantini din Imperiul Otoman¹⁰.

¹ P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 111.

² Ioan Bojič, *op. cit.*, p. 91; cf. I. Bărbulescu, *op. cit.*, p. 3—4.

³ Ivan Bojič, *op. cit.*, p. 152.

⁴ Ivan Bojič, *op. cit.*, p. 327.

⁵ Domnul român trimite un ambasador, Murgu, pentru negocieri: N. Iorga, *Raguse et les roumains*, p. 38; P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 111, crede că voievodul menționat în arhivele raguzane sub numele de Dan este în realitate Vladislav al II-lea (1446—1456).

⁶ W. Heyd, *op. cit.*, vol. II, p. 347.

⁷ I. Bogdan, în *Documente și regeste*, p. 236—237 (nr. CCXXVI), datează scrisoarea din sec. XV—XVI; Gr. G. Tocilescu, *534 documente slavo-române*, p. 453—454 (nr. 453); I. Bărbulescu, *op. cit.*, p. 4—5, o datează din secolul al XV-lea; P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 111, o socotește în jurul anului 1500.

⁸ Vezi mai sus p. 195.

⁹ Pentru completarea informațiilor, adăugăm că medicul voievodului Neagoe Basarab (1512—1521) era din Raguză; tot de aici era și nobilul Mihail Bocignoli, autorul unei relații despre Țara Românească: N. Iorga, *Raguse et les roumains*, p. 39 și P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 112.

¹⁰ Pentru rolul raguzanilor în a doua jumătate a secolului al XVI-lea: N. Iorga, *Contribuții la istoria Munteniei în a doua jumătate a sec. XVI*, în AAR. Mem. secț. ist. seria a II-a, vol. XVIII, 1895—1896, p. 35—38, 43—45 și 47—57, 64—66 etc. P. P. Panaitescu, *Relațiile Țării Românești și ale Moldovei cu Raguză...*, p. 108 și 114—116; *Din Istoria Transilvaniei*, București, 1960, p. 123. Fr. Pall, *Relațiile comerciale dintre brașoveni și raguzani* (cu documente inedite despre negoțul linii în 1578), în RA 1958, nr. 1, p. 93—120; *Istoria României*, vol. II, p. 570, 844—845 și 889. Vezi și DIR, A, XVI, vol. 4, p. 74—75 (document din aprilie 1593).